

דף מה.

עין משפט א.

ח"מ סימן שסג סעיף א

א. גזל בהמה והזקינה או רזתה באופן שאינה יכולה לחזור כמות שהיתה ^פ כגון ע"י חולי שאין לו רפואה, או גזל מטבע ונסדק ^ז או פסלו המלך או גזל פירות והרקיבו כולם ^ק. או גזל יין והחמיץ הרי זה כמו שגזל כלי ושברו דמשלם כשעת הגזילה ^ר.

הגה: וי"א דבמטבע אפי' פסלו המלך ^ש אומר לו הרי שלך לפניך.

א. ב. גזל בהמה ורזתה בדרך שאפשר שתחזור כמות שהיתה, או גזל עבדים ^ת והזקינו או שגזל מטבע ונפסל במדינה זו ^א ויוצא במדינה אחרת, או גזל פירות והרקיבו מקצתם ^ב, או תרומה ונטמאת, או חמץ

^פ. רמב"ם פ"ג מגזילה הלכה ד' ממשנה בב"ק צ"ו ע"ב.

^צ. שם במשנה. ובפסלו המלך מחלוקת רב הונא ורב יהודה שם צ"ו ע"א ופסק כר"י דפסלתו המלכות היינו כמו נסדק. ואילו הרא"ש בפסקיו שם פסק כרב הונא והביאו הרמ"א בשם י"א.

^ק. אוקימתא דרב פפא שם צ"ח ע"ב. ולא דוקא כולם אלא גם רובן. ומחצה על מחצה נידון כרוב. סמ"ע ס"ק א'.

^ר. דין זה כתבו מר"ן בסימן שס"ב סעיף י"א ושם נתבאר הדין בין נשבר מאליו לנשבר בידיים. בסמ"ע ס"ק ב'.

^ש. ואפי' פסלוה כל המלכויות שבעולם שאינה יוצאת כלל ג"כ לדעת הרא"ש אומר לו הרי שלך לפניך. ש"ך ס"ק ה'.

^ת. פסק כר"מ שם במשנה, דעבדים כקרקע ואינם נגזלים ואע"פ דכשהזקינו אינם שווים כלום והרי הם כבהמה שהזקינה שצריך לשלם כשעת הגזילה שאני עבד שהם כמקרקעי ע"כ בעבד שהזקין אומר לו הרי שלך לפניך. סמ"ע ס"ק ג'.

והש"ך בס"ק ב' האריך להוכיח שעבד כקרקע בין למילי דאורייתא או דרבנן וע"כ אפי' אם נשרף העבד פטור עליו הגזלן כמו בקרקע.

^א. והוא בעין דאל"כ משלם כשעת הגזילה דהיינו מטבע חדשה, כ"כ התוס' ורי"ו. ש"ך ס"ק ד'.

^ב. מברייתא שם צ"ח ע"ב וכדמוקי רב פפא. וכתב בהג"א דוקא הרקיבו בכינמת, אבל הרקיבו מחמת התולעת הרי הן כבריאים וכך איתא בירושלמי. ש"ך ס"ק ו'.

ועבר עליו הפסח^א או בהמה ונעשה בה עבירה^ב או נפסלה מלקרב^ה ע"ג המזבח או שהיתה יוצאת ליסקל בכל אלו אומר לו הרי שלך לפניך ומחזיר אותה בעצמה.

חור"מ סימן שצו פעיף ח

עין משפט ג.ד.

ט. מסר את שורו לאחד מד' שומרים מסתמא קיבל עליו שלא יזיק ושלל יוזק^ו והוא בשור סתם, אבל אם מכיר בו שהוא נגחן אינו מקבל עליו אלא שלא יזיק אבל לא שלא יוזק^ז.

ואם השומרים לא שמרוהו כלל ויצא והזיק נכנסו תחת הבעלים וחייבים לשלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם, והבעלים פטורים^ח.

י. אם אחר שהזיק שור התם ברשות השומר, אמר לבעלים הרי שלך לפניך לא אמר כלום^ט שהרי ב"ד לוקחים אותו להשתלם מגופו.

ואם שמרוהו כראוי שמירה מעולה השומרים פטורים^י והבעלים

ג. כתב בסמ"ע ס"ק ד' דהטעם באלו אף שנפסלו אצל הגזלן, אומר לו הרי שלך לפניך, משום דמ"מ תרומה, ולחם חמץ, לא נשתנה משאר תבואה ולחמין והרי הן כמו שאר תבואות ולחמין, משום כך אומר לו הרי שלך לפניך, אבל במטבע שפסלתו מלכות כיון דצורת המטבע זו אינה יוצאת כלל בכל מדינות המלך, ונטבעה צורה אחרת במקומה הרי ניכר ההפסד וע"כ אינו יכול לומר לו במטבע הרי שלך לפניך. וכתב הש"ך בס"ק ז' מה שפסק מהרש"ל דאין אומרים באיסורי הנאה הרי שלך לפניך זה רק לגבי גזלן ולא לגבי שומרים דבריו אינם נראים לחלק בניהם. ובפעמוני זהב כתב ליישב דברי הרש"ל ע"ש.

ד. היינו נרבעה או נעבדה דפסולה לקרבן.

ה. במום שאינו ניכר כגון בדוקין שבעין. רש"י שם.

ו. שם ברמב"ם הלכה י' דכך נראה מלשונו וכן דעת הרשב"א. ה"ה שם, ופירושו כיון שקיבלו לשומרו כל שמירה סתם היא שלא יזיק ולא יוזק. סמ"ע ס"ק י"ד.

ז. מימרא דר"א וכדמפרש לה רבא בדף מ"ה ע"ב, דלמה שהוא מוחזק שמזיק קיבל עליו, דבסתמא לא קיבל עליו לשומרו שלא יוזק, שהרי עד היום לא היה שור אחר מתייצב להזיקו. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ח. דמה היה להם לעשות הרי העמידו שומר במקום לשומרו בעצמם.

ט. ודוקא תם דאינו משתלם אלא מגופו הדין כן, משא"כ במועד אחר שהזיק יכול השומר לומר לבעלים הרי שלך לפניך ואני אסתדר עם הניזק. סמ"ע ס"ק י"ז.

י. ר"ל אפי' השואל, ואע"ג דחייב באונסין, היינו דוקא אם הוזקה הבהמה שהוא שומר עליה ולא לענין אם יצאה והזיקה אחר ששמרה כראוי.

חייבים ב בנזק של קרן בלבד שהיא תמה, אבל בנזק שן ורגל גם הבעלים פטורים **ל**.

ואם שמרוהו שמירה פחותה אם השומר ש"ח הוא פטור **מ** ואם ש"ש או שוכר או שואל חייבים.

דף מה:

חור"מ סימן שז סעיף א

עין משפט א.

א. השוכר מחבירו בהמה או כלים דינו כשומר שכר **ב** להתחייב בגניבה ואבידה ופטור מאונסין.

חור"מ סימן שצו סעיף ח

עין משפט ב.

עיין לעיל דף מה. עין משפט ג.ד.

חור"מ סימן שצו סעיף א

עין משפט ג.

א. שור המועד וכן שן ורגל שהם מועדים מתחילתן מספיק להם שמירה פחותה **ס** וע"כ אם קשרם בעליהם או שמרם שמירה פחותה ויצאו והזיקו פטור **ע**.

כ. לפי שהבעלים חייבים אף בשמירה כראוי, והיינו בשן ורגל שדי להם שמירה פחותה כמו שנתבאר בסעיף א' אם שמרו השומרים שמירה זו פטורים, אך בקרן דבעינן שמירה מעולה לא די במה ששמרו אותו השומרים שמירה ראויה לשן ורגל וע"כ הם פטורים אבל הבעלים חייבים.

ל. שהרי מסרו לשומר ושמרו שמירה ראויה שדי לו בכך.

מ. והבעלים חייבים, ואם מסרו לשומר שכר או שואל שחייבים בשמירה מעולה הם חייבים והבעלים פטורים, ועיין בבאר הגולה אות י' שפי' ע"פ מה שהשיב הרמב"ם לחכמי לונל דט"ס ומהי הנוסחא האמיתית ע"ש.

נ. כר"י מברייטא כמציעא פ' ע"ב. ואע"פ שנותן לו שכר פעולתו לבעלים, מ"מ בהנאתו שנהנה ממנה נעשה שומר שכר, ואם לא היה מעלה לו שכר היה מתחייב גם באונסין כשואל. סמ"ע ס"ק א'.

ס. פלוגתא דתנאי בב"ק מ"ה ע"ב ופסקו הפוסקים כר"י.

ע. להרמב"ם פטור לגמרי אפי' מחצי נזק, ולתוס' והרא"ש אינם פטורין אלא מנזק שלם אבל חייבים בחצי נזק. סמ"ע ס"ק ב'.

בד"א במועד אבל בתם לא מספיק שמירה פחותה ולא קשירה אלא צריך שמירה מעולה ^פ והיינו עם דלת שיכולה לעמוד ברוח שאינה מצויה ^ז. ושמירה פחותה היינו שהדלת יכולה לעמוד ברוח מצויה.

א. ב. סגר עליה בדלת שאינה יכולה לעמוד אפי' ברוח מצויה הוי כלא שמרו כלל וחייב, ואפי' לא נפלה הדלת ע"י הרוח אלא ליסטים הוציאוה ^ק או חפרה או חתרה הדלת והפילתו חייב דתחילתו בפשיעה אפי' סופו באונס חייב ^ר.

אבל אם חתרה פירצה ויצאה משם פטור ^ש שאין האונס בא מחמת הפשיעה בדלת.

^פ. כר' יהודה שם.

^צ. מבריתא בב"ק נ"ה ע"ב.

^ק. כך משמעות הגמ' שם בדף נ"ו ע"א אמר רבא והוא שחתרה וכו'.

^ר. כמבואר בסי' רצ"א סעיף ו', וזהו אונס הבא מחמת פשיעה, שאם היה מעמיד לפניה דלת חזקה לא היתה נופלת הדלת מחמת שחתרה בקרקע או ע"י שנגחה בדלת עצמה. סמ"ע ס"ק ג'.

^ש. כ"כ הטור שאין האונס בא מחמת הפשיעה, אבל הרמב"ם בפ"ד מנזקי ממון הלכה א' כתב בסתם אפי' חתרה ויצאה ולא חילק. באר הגולה אות ה'.